

Beslutningsforslag nr. B 8. Fremsat den 10. oktober 2003 af Naser Khader (RV), Elisabeth Arnold (RV), Marianne Jelved (RV), Elsebeth Gerner Nielsen (RV) og Margrethe Vestager (RV)

Forslag til folketingsbeslutning

om initiativer til forbedring af tolkning og tolkeuddannelser i de mest udbredte indvandrer- og flygtningesprog

Folketinget opfordrer regeringen til at iværksætte følgende initiativer til at styrke tolkeuddannelsen i de mest udbredte indvandrer- og flygtningesprog (arabisk, tyrkisk, farsi, somali, urdu m.v.), så det sikres, at den vigtige tolkning, der udføres for en række offentlige myndigheder, bliver af en højere og mere ensartet kvalitet:

På kort sigt gennemføres i samarbejde med tolkebranchen:

- Udvikling og gennemførelse af systematisk test af de 300-500 mest anvendte tolke.
- Udvikling og gennemførelse af en række kursusaktiviteter til styrkelse af tolkningens kvalitet på en række områder, f.eks. rets-, social- og sundhedsfaglig tolkning. Disse kursusaktiviteter målrettes mod de 300-500 mest anvendte tolke.
- Gennemførelse af en offentlig prispolitik på tolkeområdet, som understøtter anvendelsen af testede og uddannede tolke.
- Gennemførelse af kursusaktiviteter målrettet mod aktive tolke med henblik på at styrke de-

res beskæftigelsesmuligheder uden for tolkeerhvervet.

På længere sigt udvides det offentlige udbud:

- Undervisningsministeren opfordres til at udvikle og iværksætte en forbedret tolkeuddannelse i forhold til den nuværende uddannelse til statsprøvetolk, jf. bekendtgørelse nr. 57 af 23. januar 1997. Uddannelsen kan med fordel kombineres med fag, der kan udvide beskæftigelsesmulighederne for tolkene, og finde inspiration hos den tilsvarende uddannelse for tegnsprogstolke.

Der afsættes 5 mio. kr. på finansloven for 2004 til gennemførelse af systematisk test af 300-500 tolke og til finansiering af en række kursustilbud målrettet mod de tolke, som i dag hovedsagelig fungerer som freelancetolke. Midlerne anvendes i samarbejde med tolkebranchen til at understøtte den sproglige og øvrige faglige udvikling hos de tolke, som i dag i stor udstrækning forsyner offentlige myndigheder med tolkebestand.

Bemærkninger til forslaget

Tilgangen af flygtninge og indvandrere har medført en række udfordringer for den nødvendige kommunikation mellem denne gruppe mennesker og de offentlige myndigheder som f.eks. politiet, domstolene, de kommunale forvaltninger, sundhedspersonale m.fl. Der er imidlertid blevet rejst kritik af kvaliteten og uvildigheden af noget af den tolkning, der finder sted på de mest almindelige indvandrer- og flygtningesprog såsom arabisk, tyrkisk, farsi, somali, urdu m.v. For eksempel anvendes for ofte tolke uden de fornødne faglige kvalifikationer eller tolke med familiemæssige eller andre personlige relationer til de personer, der tolkes for, så den uvildige formidling ikke kan garanteres. Derfor er der brug for initiativer, der kan styrke tolkenes faglighed og dermed sikre tolkning af høj og ensartet kvalitet.

Der er ikke fuldt overblik over omfanget af den tolkning, der ydes for offentlige myndigheder på de pågældende sprog. Personer med indgående kendskab til tolkebranchen oplyser, at det drejer sig om 300-500 tolke, som jævnlig tolker for offentlige myndigheder. Hovedparten af tolkene arbejder som freelancetolke, som er tilknyttet de tolkeformidlende virksomheder, der fungerer på tolke markedet.

Flere i tolkebranchen har gennem længere tid overvejet, hvordan der kan skabes stabile rammer for seriøse tolke og tolkevirksomheder. Samtidig har de offentlige myndigheder som rekvirenter og brugere af tolkene en interesse i, at et højere og mere ensartet kvalitetsniveau sikres. Tolkevirksomhed skal stadig udøves på almindelige markedsvilkår, men hvis disse vilkår også skal fremme kvaliteten af ydelserne, skal de offentlige myndigheder som købere understøtte testede og uddannede tolke gennem en prispolitik, der fokuserer på kvaliteten af ydelserne i højere grad end i dag.

På kort sigt kan dette mål nås ved en test af de fungerende tolke. Testen, der er af ca. en halv dags varig-

hed, skal implementeres i et samarbejde mellem tolkebranchen og relevante offentlige myndigheder.

Mange tolke er både socialt og sprogligt velfungerende borgere med indvandrer- eller flygtningebaggrund, der gennem deres tolkeopgaver opbygger en grundig viden om mange sider af det danske samfund. De opnår altså kvalifikationer, der kunne anvendes i mange andre sammenhænge, hvis de fik begrænset supplerende uddannelse målrettet mod andre beskæftigelsesmuligheder. Tolkene bør derfor tilbydes korte faglige kurser, f.eks. af en uges varighed. Alternativt risikerer man, at disse velfungerende borgere overlades til arbejdsløshed, da efterspørgslen efter tolke forventes at falde.

Endelig kan der være behov for at understøtte den sproglige mangfoldighed og styrke, som indvandrer- og flygtningesprogene udgør for det danske samfund. På længere sigt kan dette gøres ved at professionalisere de sproglige færdigheder, så den fulde anvendelighed i forhold til arbejdsmarkedet også udnyttes. Derfor opfordres undervisningsministeren til at udvikle og iværksætte en forbedret tolkeuddannelse i forhold til den nuværende uddannelse til statsprøvet tolk, jf. bekendtgørelse nr. 57 af 23. januar 1997. Den nuværende uddannelse til statsprøvet tolk lider under vigende eller helt manglende tilmelding, fordi uddannelsen bl.a. er behæftet med et vist brugerbetalingsskyld, da den tilbydes efter reglerne for åben uddannelse. Den nye uddannelse kan med fordel udformes med inspiration fra uddannelsen for tegnsprogstolke. Uddannelsen kan f.eks. kombineres med andre fag, som kan være med til at udvide beskæftigelsesmulighederne for tolkene. Tilrettelæggelsen bør foregå i et nært samarbejde med erhvervslivet og halv- og heloffentlige institutioner, så beskæftigelsesmulighederne for tolkene fremmes mest muligt.

Skriftlig fremsættelse

Naser Khader (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om initiativer til forbedring af tolkning og tolkeuddannelser i de mest udbredte indvandrers- og flygtningesprog.

(Beslutningsforslag nr. B 8).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.